HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ולדידן מיסתם נמי לא סתים [א]דאקשתא כולי עלמא לא פליגי דאסיר כי פליגי דאייתרא איכא דאמרי דאייתרא כולי עלמא לא פליגי דשרי כי פליגי דאקשתא כי הא דאמר רב אויא אמר רבי אמי מקמצין וכן אמר רבי ינאי משום זקן אחד מקמצין אמר רב אויא הוה קאימנא קמיה דרבי אמי קמצו והבו ליה ואכל שמעיה דרבי חנינא הוה קאי קמיה דרבי חנינא א"ל קמוץ הב לי דאיכול חזייה דהוי קמחסם אמר ליה [ב]בבלאה את גום שדי תניא [א]רשב"ג אומר בני מעיין שניקבו וליחה סותמתן כשרה מאי ליחה אמר רב כהנא שירקא דמעייא דנפיק אגב דוחקא [ג]גמירי חבריא דרבי אבא מרבי אבא ומנו רבי זירא ואמרי לה חבריא דרבי זירא מר' זירא ומנו רבי אבא [ג](אמר רבי אבא) בריה דרבי חייא בר אבא הכי אמר [ד](רבי חייא בר אבא אמר) רבי יוחנן הלכה כרשב"ג בטרפה והלכה כרבי שמעון באבל הלכה כרשב"ג בטרפה הא דאמרן כרבי שמעון באבל מאי היא [ה]דתנן [ו]כל שלשה ימים הראשונים בא ממקום קרוב מונה עמהן ממקום רחוק מונה לעצמו מכאן ואילך אפילו בא ממקום קרוב מונה לעצמו רבי שמעון אומר אפילו ביום השביעי בא ממקום קרוב מונה עמהן אמר [ז]מאן דהוא איזכי ואיסק ואגמרה לשמעתא מפומיה דמרה כי סליק אשכחיה לרבי אבא בריה דר' חייא בר אבא א"ל אמר מר הלכה כרשב"ג בטרפה א"ל הא אין הלכה אמרי כרבי שמעון באבל מאי א"ל פלוגתא נינהו דאיתמר רב חסדא אמר הלכה וכן אמר רבי יוחנן הלכה ורב נחמן אמר אין הלכה [ג]ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל בטרפה [ד]והלכה כרבי שמעון באבל [ח]דאמר שמואל הלכה כדברי המיקל באבל אמר רב שימי בר חייא [ה]מקיפים בבני מעיים הנהו בני מעיים דאתו לקמיה דרבא אקפינהו ולא אידמו אתא רב משרשיא בריה [א] [ו]ממשמש בהו ואידמו אמר ליה מנא לך הא אמר ליה כמה ידי ממשמשו בהני מקמי דליתי לקמיה דמר אמר ליה [ט]חכים ברי בטרפות כרבי יוחנן רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרווייהו [ז]מקיפים בריאה אמר רבא לא אמרן אלא באותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה לא והלכתא [ח]אפילו מערוגה לערוגה מדקה לדקה ומגסה לגסה אבל לא מגסה לדקה ולא מדקה לגסה אביי ורבא דאמרי תרווייהו [ט]מקיפין בקנה אמר רב פפא לא אמרן אלא באותה חוליא אבל מחוליא לחוליא לא והלכתא [י]אפילו מחוליא לחוליא ומבר חוליא לבר חוליא אבל לא מחוליא לבר חוליא ולא מבר חוליא לחוליא אמר זעירי חלחולת שניקבה כשרה הואיל ויריכים מעמידות אותה וכמה אמר רבי אילעי אמר רבי יוחנן מקום הדבק ברובו [כ]שלא במקום הדבק במשהו אמרוה רבנן קמיה דרבא משמיה דרב נחמן [ל]אמר לאו מי אמינא לכו לא תתלו ביה בוקי

ולדידן אפילו מיסתם נמי לא סתים. בתמיה. לדידן בני בבל נהי דלא אכלי ליה להכי מיהא מחזקינן ליה בחלב טהור להיות סותם. שמע מינה ההיא דפליגי ביה בני א"י ובני בבל קרי ליה רב נחמן בר חימצא והיינו דאייתרא חלב שבמקום היתר שהקיבה עשויה כקשת ומבחוץ קרי דאקשתא ומבפנים לעוגל קרי דאייתרא חבל[כ] ובדאייתרא פליגי כדמפרש ואזיל: **דאקשתא כולי עלמא לא פליגי.** דבין לבני בבל ובין לבני מערבא אסור דאפילו רבי עקיבא דאמר לעיל (דף מט:) תותב קרום ונקלף אסור דהאי נמי לתותב דמי שאינו מחובר אלא באמצע הקשת שקורין פיסט"א: **כי פליגי דאייתרא.** בני בבל סברי לה כר' ישמעאל דאמר [שם] כל קרום ונקלף חלב טמא הוא והאי נמי קרום ונקלף הוא ובני מערבא כר' עקיבא דבעי תותב קרום ונקלף והאי לאו תותב הוא: **איכא דאמרי דאייתרא כולי עלמא [לא פליגי] דשרי.** דכר' עקיבא סברי להו: **כי פליגי דאקשתא.** מאן דאסר סבר תותב הוא ומאן דשרי סבר כיון דמחובר במקצת לאו תותב הוא. ולהאי לישנא בתרא לא מתוקמא מילתיה דרב נחמן דכיון דאקשתא דפליגי ביה אמר רב נחמן דסתים [שם] כ"ש דאייתרא דכולהו שרו ואם כן מאן לא סתים ודרב נחמן אלישנא קמא והכי מסתברא כלישנא קמא כדאמרינן במקום שנהגו (פסחים דף נא.) כי אתא רבה בר בר חנה אכל דאייתרא עול לגביה רב אויא וכסייה מן קמיה משום דבני בבל אסרי לה. ולדידן תרווייהו אסירי דבתר בני בבל גררינן דאנן בני גולה אנן וכלישנא קמא ולחומרא דכל היכא דאיכא תרי לישני בגמרא אי מידי דאורייתא הוא זיל לחומרא ובדרבנן זיל בתר בתרא: **כי הא.** אלישנא קמא קאי: **רבי אמי.** מערבאה הוא ואמר מקמצין נוטלין ממנו מעט למעלה מההיא דאייתרא מפני שחלב הקרב שוכב עליו ואוכלין השאר: **מחסם.** לשון (דברים כה) לא תחסום. מגמגם: **בבלאה את.** שנהגו בו איסור: **גום.** חתוך עד עיקרו כולו והשלך. גום כמו גוממו עם השופי לקמן (דף נב:): **ליחה.** מבפנים היא: **שירקא דמעייא.** גליד"א ואדוקה בהן מבפנים ומוציאין אותה מהם בדוחק: **גמירי חבריא דרבי אבא מרבי אבא.** הא שמעתא לקמן דרבי אבא בריה דרבי חייא ולאו היינו רבי אבא קמא: **כל שלשה ימים הראשונים.** של אבלות: **בא ממקום קרוב.** אם לא היה אחד מן האבלים בבית והיה במקום קרוב בתוך מהלך יום אחד וראוי הוא לדעת בו ביום אע"פ שלא ידע חל אבלות עליו ובלבד שיבא בתוך שלשה ימים ומונה אבלותו מיום ראשון: **אמר מאן דהוא.** אחד מן התלמידים ולא היו זוכרין אלו שסידרו הגמרא מי הוה: **אזכי ואיסק.** לארעא דישראל לאתריה דרבי אבא בריה דרבי חייא בר אבא: **ואגמרה.** לשמעתא [ב]דרבי חייא בר אבא ואגמרה משמיה [ג]אי אמר הלכה כר' שמעון או לא: **ואין הלכה כרבן שמעון [ב"ג].** הש"ס קא פסיק לה: **מקיפין בבני מעיים.** אם נמצאו נקובים ואין אנו יודעין אם קודם שחיטה ואם לאחר שחיטה נוקבין נקב אחר בצידו ורואין אם מראיהן שוין כשרה דבידוע שלאחר שחיטה היה: **ממשמש בהו.** ממשמש בהן בנקבים האחרים[ל] ונהפכו למראה אחד: **ואדמו.** ואכשרה: **מנא לך הא.** שידעת לעשות חכמה זו: **א"ל.** מעצמי הבינותי דאמינא כמה ידי ממשמשות בנקבין קמאי מקמי דליתי קמיה דמר: **כר' יוחנן.** בכל מילי. לישנא אחרינא רבי יוחנן חכים בטרפות דאמרינן לקמן סדר ליה שמואל תריסר גמלי ספיקי דטריפתא בפרק גיד הנשה (לקמן דף צה:): **מקיפין בריאה.** היכא דליכא למיתלי בטבחא: **ערוגה.** דופן הריאה ימיני או שמאלי: **מדקה לדקה.** אפילו בהמה אחרת דוגמתה. לישנא אחרינא מגסה לגסה מאומה לאומה ומדקה לדקה מאונא לאונא וזאת נראית לי שאין מקילין כל כך: **מקיפין בקנה.** אם נמצאת פסוקה [מ]לאחר זמן או קדורה כאיסר נקט לה. לענין קדורה כאיסר: **באותה חוליא.** חוליא שלש טבעות דטבעת אחת אין עוגל כאיסר וקודרין עוד אחרת באותה חוליא עצמה ומקיפין: **בר חוליא.** הוא קליפות הקנה מן הצדדין ומתחתיה שרצועות הבשר מחברת ראשי הטבעות ואף התנוך הולך ודק מעוביו מאמצעיתו ולצדדין לכאן ולכאן על פני כל הקנה: **מחוליא לבר חוליא.** ממקום עוביה של זו למקום קליפותה של זו: **חלחולת.** היא כרכשא טבחיי"א: **מעמידות.** סותמות אותה שהרי אדוקה בהן: **מקום הדבק.** שהיא דבוקה בירכים: **ברובו.** אפילו נקדר וניטל דופנה עליון או תחתון [נ]ברובו כשרה שאין דרך הריעי היוצא דרך הנקב לחזור לאחוריו וליפול לתוך חלל הגוף מפני [ד]שמקום דחוק הוא הסדרה מלמעלה ועצמות האליה שקורין הנקא"ש [ה]ומכאן ולמטה הן מחוברין בחסחוס:

כי פליגי דאייתרא. ההיא דפסחים פרק מקום שנהגו (דף נא.) כי סליק רבה בר בר חנה אכל דאייתרא מיתוקם כי האי לישנא: **דאייתרא כולי עלמא לא פליגי דשרי.** ולהאי לישנא מפרש מילתא דרב נחמן בניחותא אינהו מיכל קא אכלי ליה השתא לדידן דלא אכלינן אפי' סותם אינו ולא כפירוש הקונטרס דפירש דלהאי לישנא בתרא לא מתוקמא מילתיה דרב נחמן: **אפילו ביום שביעי בא ממקום קרוב מונה עמהם.** לכאורה היה נראה דיום שביעי לאו דוקא אלא בלילה של שביעי דאכתי לא פסק אבלות מינייהו דאי ביום השביעי הא מקצת היום ככולו ואין צריך לומר מונה עמהם ומיהו אפילו ביום שביעי ממש איירי דבמועד קטן (דף כב.) מוקי לה כשעדיין המנחמים אצלו דאכתי קאי באבלותיה עד שילכו להם: **מדקה לדקה ומגסה לגסה.** פירש רבינו חננאל [ו] מסתמא מבהמה דקה לבהמה דקה להקל דאי באונא ואומא הוה ליה למימר קטנה וגדולה כדאמר רבי יהודה גבי כרס:

ואיזהו

מסורת הש"ס

א) [תוספתא פ"ג ה"ה מ"ק כב.], ב) [מ"ק שם ע"ש], ג) [במ"ק ליתא], ד) [שם ליתא], ה) [נ"ל דתניא], ו) מ"ק כא:, ז) [ביצה כז. מ"ק כב. נדה מח.], ח) [מ"ק שם ושם נסמן], ט) [לעיל כח:], י) [ב"ב ז. קנא: ע"ז לז:], כ) בס"א: חלב, ל) בס"א: האחרונים, מ) [תיבות לאחר זמן מסולג הבנה קצת ובפרש"י שעל הרי"ף ליתא], נ) נ"ל עד רובו. רש"ל,

◆

לעזי רש"י

פישט"א. שיא (המקום המרוחק ביותר מהמיתר בקשת, שצורת הקיבה מהווית).
גליד"א [גליר"א]. ליחה.
טבחיי"א [טבחיא"ה]. חלחולת.
הנקא"ש [הנקי"ש]. ירכיים.

◆

מוסף רש"י

מונה עמהן. עם האבלים שבאותו מקום, הואיל דבמקום קרוב הוה ויכול לבא בתחלת האבלות, חשבינן ליה כמו דאתא דאינו מונה אלא ה' ימים עם שאר אבלים (מו"ק כא:). **מונה לעצמו.** שבעה שלימין (שם). **אמר מאן דהוא.** אחד מן התלמידים, מי שהוא ולא נודע שמו (ביצה כז. ובעי"ז מו"ק כב.). **מקיפין.** מקרבן זו אצל זו (ביצה לב:). **אקפינהו.** שמקריב זו אצל זו ומעיין אם דומות (קדושין מ. נדה עא:). **מקיפים בריאה.** אם יש בה נקב וספיקה אם קודם שחיטה או לאחר שחיטה מקיפין כמו שאמרנו בבני מעים (הפרדס עמ' קמה). **מקיפים בקנה.** שאם נפסק רובו ואין ידוע אם קודם שחיטה או אחר שחיטה, מביאין קנה וחותכין אותו, אם דומה לזה ודאי לאחר שחיטה נפסק ואם לאו אמרינן קודם שחיטה נפסק וטריפה (שם). **ומבר חוליא.** זהו הבשר שבין חוליא לחוליא שמחברת טבעת למטה, ואיזהו חוליא עצמה זהו זיר של קנה שנראה בטבעת דהיינו הטבעת עצמה (שם).

◆

שיטה מקובצת

א] אתא רב משרשיא בריה משמש בהו ואידמו: **ב]** ואגמרה לשמעתא מפומיה: **ג]** אי אמר הלכה כר"ש אי לא. ונ"ב נ"א בס"י אי אמר הלכה כר"ש או [א] לא או כרבן שמעון: **ד]** מפני שבמקום דחוק הוא: **ה]** שקורין הנקאש מכאן ומכאן ומלמטה הן מחוברין: **ו]** פי' רבינו חננאל מבהמה דקה:

[א] נראה דצ"ל או דאמר דאין הלכה כרבן שמעון.

עין משפט נר מצוה

קכז א ב מיי' פ"ז מהל' מאכלות אסורות הל' ו וע"ש בכ"מ סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' סד סעיף יד [וסימן מח סעיף א]:

קכח ג מיי' פ"ו מהל' שחיטה הלי"ד סמג שם טוש"ע יו"ד סימן מו סעיף א:

קכט ד מיי' פ"ז מהל' אבל הל"ד סמג עשין כ טוש"ע יו"ד סי' שעה סעיף ח:

קל ה ו מיי' פ"ו מהל' שחיטה הלי"ד טוש"ע יו"ד סי' נ סעיף א:

קלא ז ח מיי' פ"ו מהל' שחיטה הלי"ב יג סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סימן לו סעיף ה:

קלב ט י מיי' פ"ג מהל' שחיטה הלכה כה טוש"ע יו"ד סי' לד סעיף ט:

קלג כ מיי' פ"ו מהל' שחיטה הלט"ז סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' מו סעיף ה:

◆

רבינו גרשום

גילוי אוסר בדבש משום גילוי: ולא ידענא הי מינייהו כלומר ולא ידענא הי סתים הי לא סתים אי חימצא אי בר חימצא: אינהו מיכל אכלי. כלומר בארץ ישראל: דאקשתא כולי עלמא לא פליגי דאסיר. כלומר חלב שעל גבי הקיבה יש בו שעשוי כקשת ויש עליו חלב שעשוי כיתר כחיצים פשוט: כי פליגי דאיתר' כלומר דבבל ודארץ ישראל וזהו חימצא דבבל לא סתים כדרב הונא בר חיננא ורב הונא בריה דרב נחמן דאמרי חימצא לא סתים: [א] (יפה כח הבן מכח האב לענין שבועה שמי שחייב לחברו מנה ושטר בידו של מלוה אין צריך שבועה ובלא שבועה פורע חובו ואם מת לוה אין יכול לפרוע חובו מן היתום אלא בשבועה שהבא ליפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה): כי פליגי דאקשתא כמו קשת. טעם אחר כמו נידל בלשון לעז וזהו חימוצא: מקמצין. כלומר נוטל מעליו קצת וקולפו והשאר מותר: קא מהסים. כלומר לא היה עושה ברצון: גום שרי כלומר חתוך כולו ושרי. שירקא דמעינא דנפיק בדוחקא לחה כמו ריר שרבוצה כך בבני מעיים שגורדין בסכין. ואמרי לה חבריה דר' זירא מדר' זירא ומנו ר' אבא דא"ר אבא בריה דר' חייא בר אבא כו' כלומר תרי ר' אבא הם ר' אבא סתם אמר משמיה דר' אבא בריה דר' חייא [בר אבא]: שלשה ימים הראשונים כלומר דג' ימים הראשונים זו עיקר של אבלות והיכא דבא ממקום קרוב מונה עמהן דכיון דהיה במקום קרוב היה גם הוא בצער: כי סליק אשכחיה. כלומר אמרן לעיל גמירי חבריה דר' אבא מר' אבא ומנו ר' זירא דהלכה כר' שמעון בטרפות ובאבל כי סליק ר' זירא אשכחיה: מקיפין בבני מעיין. כלומר בני מעיים שניקבו ומספקא לן אי מקודם שחיטה או לאחר שחיטה נוקבין בצידו ורואין אי מדמו הנקבין ודאי לאחר שחיטה אי לאו מדמו ודאי קודם שחיטה. מקיפין בריאה כלומר הריאה שניקבה ומספקא לן אי קודם שחיטה אי לאחר שחיטה נוקבין בצידה ורואין אם דומין באותה ערוגה אם באומא נוקבין באומא ואם באונא נוקבין באונא. ומדקה לדקה כלומר אם נקב באונא ינקב באונא אחרת אבל לא מאומא לאונא ולא מאונא לאומא: אבל לא מחוליא לבר חוליא אם ניקב בטבעת גדולה. אין נוקבין בטבעת קטנה: חלחולת שניקבה. כרכשתא מקום הדבק בין ירכים שלא במקום הדבק במשהו שאין שום דבר לסתום אבל מקום הדבק ירכים סותמין אותו:

[א] זה שייך לדף שלפני זה.

SHAS MOZNAIM